

lovranske (i šire) zbilje kroz različita područja u prošlosti i sadašnjosti te postaviti temelje budućnim istraživanjima.

Nensi Rubinić Janjetić

Igor Jovanović, „Antifašizam u Istri – Prijedlog nastavne jedinice za osmi razred osnovne škole“, *Povijest u nastavi*, sv. 12, br. 24 (2), Zagreb: Društvo za hrvatsku povjesnicu, 2014., str. 77-115

U drugom broju časopisa *Povijest u nastavi* za 2014. Igor Jovanović objavio je stručni članak „Antifašizam u Istri – Prijedlog nastavne jedinice za osmi razred osnovne škole“. Ta je nastavna jedinica nastala kao dio šire inicijative za unaprjeđenje zavičajne povijesti u nastavi istarskih osnovnih i srednjih škola te je predstavljena 21. listopada 2011. u Puli na okruglom stolu *Antifašizam u nastavi povijesti u osnovnim i srednjim školama* u organizaciji Istarskoga povijesnog društva i Udruge antifašističkih boraca i antifašista Grada Pule.

Prijedlog nastavne jedinice obuhvaća razdoblje od 1918. do 1945. s naglaskom na antifašistički pokret i Drugi svjetski rat, a prema autorovu mišljenju može poslužiti učiteljima i nastavnicima povijesti kao dodatan materijal za stjecanje znanja o antifašizmu u Istri, kroz koji učenici mogu razvijati više vještina povijesnoga mišljenja (vještinu kronološkoga mišljenja, vještinu razumijevanja povijesne priče, vještinu analize povijesnih događaja i interpretacija, vještinu povijesnoga istraživanja, vještinu analize vrijednosnih povijesnih tema i zauzimanja stavova). Nakon obrade nastavnoga gradiva od učenika se očekuje da je u mogućnosti nabrojiti osnovni slijed događaja, prepoznati i objasniti promjene koje je donio fašizam, snalaziti se na povijesnom zemljovidu, razlikovati, uspoređivati i povezivati podatke iz različitih izvora te razviti interes za samostalno istraživanje zavičajne povijesti i interes za predmet.

U ovoj nastavnoj jedinici obradile bi se sljedeće povijesne teme: društveno-politički odnosi u Istri početkom 20. st., istarski fašizam, istarski antifašizam, otpor istarskoga sela, radništva i svećenstva prema fašizmu, Proštinska buna, Labinska republika, organizacije TIGR i Borba, pobune istarskih žena, sudjelovanje Istrana u Španjolskom građanskom ratu,

razvoj organizirane antifašističke borbe, kapitulacija Italije i opći ustanak, Pazinske odluke, antifašistički pokret od Pazinskih odluka do kraja rata, Prekomorske brigade te naposljetku ratne strahote i europske vrijednosti istarskoga antifašizma. Diplomatska borba za Istru i pitanje Trsta te pitanje konačne integracije hrvatskoga teritorija predstavljaju dodatak nastavnoj cjelini. Autor je potom iznio pitanja za ponavljanje i razmišljanje o gradivu.

Nastavna cjelina sadrži i tri priloga. Prilog 1 je kronologija važnijih događaja za antifašistički pokret u Istri, počevši od sukoba u Vodnjanu i pogibije socijalista Pietra Benussija 16. siječnja 1920. do 8. svibnja 1945. i završetka vojnih operacija IV. armije za vojno zaposjedanje Istre. Prilog 2 predstavlja prijedlog karata i slika uz odlomke nastavne jedinice, među kojima se nalaze grafikoni, zemljovidi koji prikazuju promjene granica u Istri i slike različitih povijesnih događaja i osoba koje su obilježile istarski antifašizam. Pojedine karte ili slike sadrže pitanja i zadatke koji od učenika traže povezivanje podataka s tekstom u nastavnoj cjelini i snalaženje na povijesnom zemljovidu. Prilog 3 sadrži osam pisanih izvora za učenike uz pitanja koja od učenika traže razumijevanje pročitana teksta, povezivanje podataka s pročitanim tekstom u nastavnoj jedinici te povezivanje podataka iz različitih izvora.

U „Rječnik manje poznatih pojmova i kratica“ autor je uvrstio AFŽ (Antifašistički front žena), antifašizam, AVNOJ (Antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Jugoslavije), iredentu, Julijsku krajinu, KPH (Komunistička partija Hrvatske), KPJ (Komunistička partija Jugoslavije), NDH (Nezavisna Država Hrvatska), NOB ili NOR (narodnooslobodilačka borba ili Narodnooslobodilački rat), NOO (narodnooslobodilački odbor), NOP (narodnooslobodilački pokret), OF (Osvobodilna fronta), plebiscit, prijeki sud, SKOJ (Savez komunističke omladine Jugoslavije), USAOH (Ujedinjeni savez antifašističke omladine Hrvatske) i ZAVNOH (Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske). Naposljetku je iznio neke zanimljivosti koje se također mogu spomenuti tijekom obrade nastavne cjeline, poput uništiva mita o Mussolinijevoj pljusci u Puli, podrijetlu fašističkoga pozdrava „Eia! Eia! Eia! Alala!“, održavanja narodnoga zbora u Rukavcu, održavanja prve oblasne konferencije AFŽ-a za Istru i dr.

Prijedlog nastavne jedinice Antifašizam u Istri za osmi razred osnovne škole Igora Jovanovića predstavlja primjer nastavne cjeline koja uz uporabu suvremenih nastavnih metoda može na inovativan način učenicima pre-

nijeti temeljna povijesna znanja iz lokalne prošlosti te ih usmjeriti prema razvijanju vještine kronološkoga mišljenja, vještine razumijevanja povijesne priče, vještine analize povijesnih događaja i njihove interpretacije, vještine povijesnoga istraživanja te vještine analize vrijednosnih povijesnih tema i donošenja odluka koje će pomoći učenicima steći sposobnost povijesnoga mišljenja. Stavljanje učenika u ulogu istraživača prošlosti, kako predviđa nastavna cjelina, potaknut će razvoj njihova interesa za samostalno istraživanje lokalne povijesti i nastavni predmet u cjelini.

Nikša Minić

***Buzetski zbornik*, sv. 41, Buzet 2015., 259 str.**

U kolovozu 2015. objavljen je 41. svezak *Buzetskoga zbornika*, kojemu je urednica Elena Grah Ciliga, a članovi uredništva Matija Nežić, Mirjana Pavletić, Silvana Pavletić i Nataša Vivoda. Sadržaj je podijeljen na 6 cjelina: „44. znanstveni skup *Buzetski dani*“ (11-151), „Iz našeg kraja“ (155-185), „Obljetnice“ (189-236), „Prikazi“ (239-241), „Literarni radovi“ (245-256) i „Biografije“ (259). Tradicionalno se prije prve cjeline nalazi tekst govora buzetskoga gradonačelnika Siniše Žulića održanoga na svečanoj sjednici Gradskoga vijeća u povodu obilježavanja Dana grada.

Prva cjelina obuhvaća devet radova predstavljenih u sklopu 44. znanstvenoga skupa *Buzetski dani*. Radom „Rašporski kapetan Alvise Foscari i njegovo izvješće iz 1792.“ (11-16) Slaven Bertoša predstavlja detaljnu analizu izvješća Alvisea Foscarija poslanoga Senatu u Veneciju 13. rujna 1792. godine. Radu je priložio i prijepis originalnoga Foscarijeva izvješća (na talijanskom jeziku). U tekstu predstavlja i najpoznatije članove obitelji Foscari koji su obnašali razne gradske i državne dužnosti.

Zdenko Balog u radu „O društvenom i ekonomskom položaju žene u Roču i na Buzeštini početkom novog vijeka“ (17-30) pokušava ukazati na položaj žena Buzeštine između 15. i 17. stoljeća. Radi boljega shvaćanja položaja žena u ovom razdoblju, autor se, između ostaloga, koristio i notarskim knjigama, zbirkom prijepisa oporuka, ugovora i ostalih privatnopravnih akata. Prikupljene je podatke grupirao na sljedeći način: 1. Položaj žene u kupoprodajnim ugovorima i ostalim transakcijama dobara, novaca i usluga,